

گزارش دوره سی ام طرح شاخص مدیران خرید
(PMI) کل اقتصاد - اسفند ۱۴۰۰

۵۴,۷۴

شامخ کل اقتصاد
دوره سی ام

- شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران در اسفند ۵۴,۷۴ به دست آمده و به بیشترین میزان ۵ ماهه اخیر از مهرماه رسیده است و عدد شاخص تقریباً مشابه اسفندماه سال گذشته (۵۴,۷۳) است. در این ماه به غیر از میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی سایر مؤلفه‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده‌اند.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۵,۴۴) در اسفندماه پس از ۴ ماه ثبت رقم کمتر از ۵۰، به بیشترین مقدار ۶ ماهه اخیر رسیده است.
- شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (۴۴,۸۲) در اسفندماه به یکی از کمترین مقادیر خود طی ۱۷ ماه اخیر رسیده است. این شاخص در هر سه بخش اقتصادی با کاهش همراه بوده و بخش خدمات و کشاورزی بیشترین کاهش را داشته است.
- شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۳۵,۲۹) به کمترین میزان از اسفندماه ۹۸ رسیده است، کاهش این شاخص در اسفندماه طبق روال سال‌های گذشته به دلیل تعطیلات فروردین ماه است. البته به نظر می‌رسد مصادف شدن آن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی فضای بین‌المللی در خصوص حصول توافق و کاهش اثرات تحریم بر اقتصاد کشور نیز، اثر بیشتری بر کاهش این شاخص داشته است.

گزارش چهل و دومین دوره طرح شاخص مدیران
خرید (PMI) بخش صنعت - اسفند ۱۴۰۰

۵۶,۴۳

شامخ صنعت
دوره چهل و دوم

- شاخص مدیران خرید صنعت در اسفندماه عدد ۵۶,۴۳ به دست آمده است. در میان مؤلفه‌های اصلی، فقط شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفندماه (۵۹,۹۲) نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۱۰ ماهه خود رسیده است. اگرچه این شاخص در مقایسه با اسفند ۱۳۹۹ عدد کمتری را ثبت کرده است.
- شاخص موجودی مواد اولیه در اسفندماه (۵۱,۶۰) به بیشترین مقدار ۳ ماهه اخیر رسیده است. اندکی ثبات در نرخ ارز باعث شده تا صنایع راحت‌تر بتوانند مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند.
- شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (۴۶,۶۱) طی ۲۳ ماه اخیر به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است.
- شاخص میزان صادرات کالا (۵۳,۰۲) به بیشترین مقدار طی ۳ ماه اخیر رسیده است، همچنین در اسفندماه، شاخص صادرات صنایع غذایی بیشترین مقدار را در بین صنایع مختلف داشته است.
- شاخص میزان فروش محصولات (۵۹,۶۹) طی ۱۰ ماه اخیر به بیشترین میزان خود رسیده است، اما در مقایسه با رشد این شاخص در اسفند ۱۳۹۹، مقدار کمتری را ثبت نموده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

بر اساس گزارش شاخص تعدیل فصلی شده ترکیبی PMI تولید شده توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و JFPSM، شاخص صنعت در ماه مارس به رقم ۵۳ کاهش یافت و به کمترین میزان خود در ۱۸ ماه گذشته رسید. شاخص بخش صنعت در ماه مارس در اتحادیه اروپا و شمال آمریکا در نقاط مثبت باقی ماند اما رشد در آسیا کاهش یافت. هزینه مواد اولیه و تورم قیمت فروش نیز افزایش یافت.

بر اساس گزارش S&P Global، شاخص ترکیبی تولید PMI با عدد ۵۴٫۹ به کمترین مقدار ۲ ماهه و شاخص فعالیت‌های بخش خدمات ۵۵٫۶ به بیشترین مقدار ۴ ماهه خود رسیدند. رشد منطقه یورو در ماه مارس قوی باقی ماند، اگرچه شاخص تولید صنعت برای بیست و یکمین ماه متوالی سیگنال به بهبود عملکرد داشت اما جنگ در اوکراین بر تجارت فرامرزی و بازارهای صادراتی تأثیر گذاشت. ایرلند و فرانسه به ترتیب بیشترین سرعت افزایش رشد را در اروپا داشتند.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در اسفند ۵۴٫۷۴ به دست آمده و شاخص کل به بیشترین نرخ ۵ ماهه اخیر از مهرماه رسیده است و عدد شاخص تقریباً مشابه اسفندماه سال گذشته (۵۴٫۷۳) است. در این ماه به‌غیر از میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی سایر مؤلفه‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده‌اند. در اسفندماه اکثر فعالان اقتصادی در هر سه بخش اقتصادی وضعیت را بهتر از ماه قبل ارزیابی کرده‌اند.

- شاخص میزان فعالیت‌های کسب‌وکار در اسفندماه (۵۸٫۸۱) نسبت به بهمن‌ماه افزایش داشته و به یکی از بیشترین مقادیر خود طی ۳۰ ماه گذشته از ابتدای شروع طرح رسیده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۵٫۴۴) در اسفندماه پس از ۴ ماه ثبت رقم کمتر از ۵۰، به بیشترین مقدار ۶ ماهه اخیر رسیده است. اگرچه به عقیده فعالان اقتصادی تقاضا همچنان متأثر از تورم و بلا تکلیفی فضای بین‌المللی به مقادیر واقعی و باثبات خود نرسیده است.
- شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۵۴٫۷۴) بعد از ۶ ماه روند کاهشی در اسفندماه به بیشترین مقدار خود از ابتدای شروع طرح رسیده است. البته این افزایش بیشتر متأثر از بخش خدمات و کشاورزی بوده است و در بخش ساختمان شاخص با کاهش زیادی همراه بوده است.
- شاخص میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی (۴۴٫۸۲) در اسفندماه به یکی از کمترین مقادیر خود طی ۱۷ ماه اخیر رسیده است. این شاخص در هر سه بخش اقتصادی با کاهش همراه بوده و بخش خدمات و کشاورزی بیشترین کاهش را داشته است. به عقیده فعالان اقتصادی افزایش هزینه‌های نهاده‌های تولید و ارائه خدمات از جمله دستمزدها، قیمت انرژی و تجهیزات باعث شده تا شرکت‌ها برای جبران هزینه‌ها ناچار به تعدیل نیرو در بعضی از واحدهای اقتصادی شوند.
- شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (78.47) در اسفندماه به بیشترین مقدار ۳ ماه اخیر رسیده است. شاخص قیمت فروش محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده نیز (۵۷٫۹۷) نسبت به بهمن‌ماه افزایش داشته است. همچنین بر اساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران در اسفندماه، عدد شاخص کل برای خانوارهای کشور به ۴۰۱٫۵ رسیده که نسبت به ماه قبل ۱٫۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.
- انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۳۵٫۲۹) به کمترین میزان از اسفند ۱۳۹۸ رسیده است، کاهش این شاخص در اسفندماه، طبق روال سال‌های گذشته به دلیل تعطیلات فروردین‌ماه (اثرات فصلی) است که مصادف شدن آن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی روابط بین‌المللی در کاهش بیشتر نرخ این شاخص تأثیرگذار بوده است.

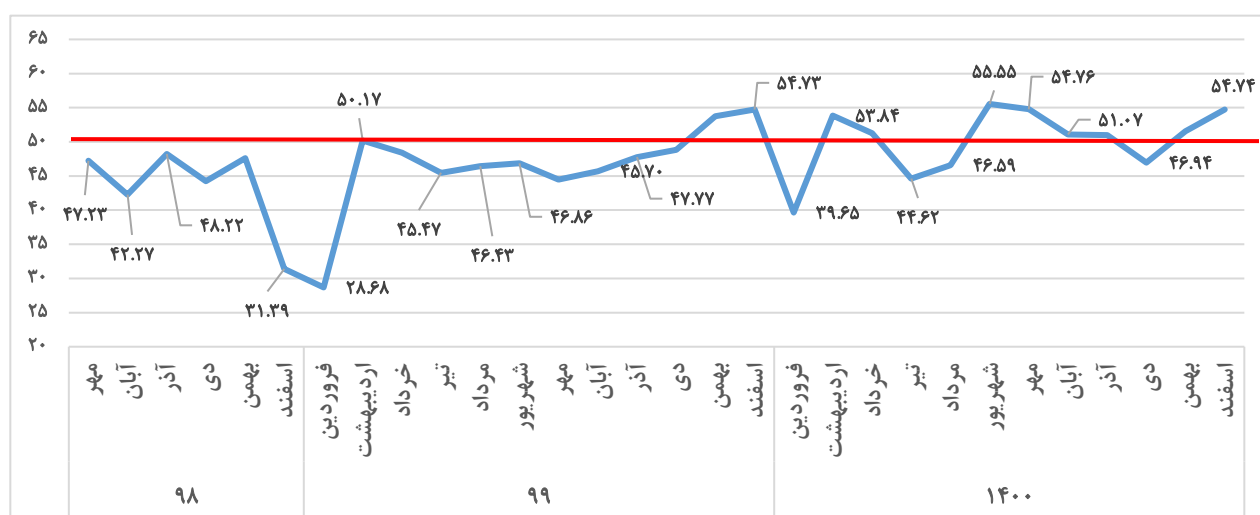
هرچند بر اساس نظرسنجی انجام شده از فعالان اقتصادی در اسفندماه، شاخص مدیران خرید، نشان‌دهنده رونق فعالیت‌ها مشابه اسفندماه سال قبل است، اما بسیاری از فعالان اقتصادی در اسفندماه به دلیل عدم وجود تناسب بین افزایش قیمت نهاده‌های تولید (از قبیل دستمزد، قیمت انرژی،

قیمت مواد اولیه و تجهیزات) و قیمت فروش، با افزایش شدید هزینه‌ها روبرو هستند. با این حال، هم طرف عرضه و هم طرف تقاضا منتظر نتایج برجام و خوش‌بین به تأثیر نتایج مثبت آن بر گشایش فضای اقتصادی و به تبع آن سهولت در انجام مبادلات خارجی خود هستند.

جدول ۱: شامخ کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۰

شاخص	دی ۱۴۰۰	بهمن ۱۴۰۰	اسفند ۱۴۰۰
شامخ کل	۴۶.۹۴	۵۱.۵۵	۵۴.۷۴
میزان فعالیت‌های کسب‌وکار	۴۷.۰۷	۵۵.۷۰	۵۸.۸۱
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۳.۱۴	۴۷.۹۰	۵۵.۴۴
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۲.۴۲	۵۵.۴۲	۵۹.۷۶
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۴۳.۸۱	۴۷.۲۹	۵۴.۷۴
میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی	۴۹.۹۱	۵۱.۰۵	۴۴.۸۲
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۷۵.۶۸	۷۳.۶۵	۷۸.۴۷
موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق	۵۰.۰۰	۵۱.۷۶	۵۰.۸۳
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۷.۱۴	۴۸.۵۱	۵۴.۰۲
قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده	۵۸.۲۵	۵۴.۳۷	۵۷.۹۷
مصرف حامل‌های انرژی	۶۹.۸۳	۵۵.۱۷	۴۸.۴۸
میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۷.۶۱	۵۰.۶۶	۵۵.۳۷
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۸.۳۷	۶۱.۷۷	۳۵.۲۹

نمودار ۱: مقایسه شامخ کل اقتصاد

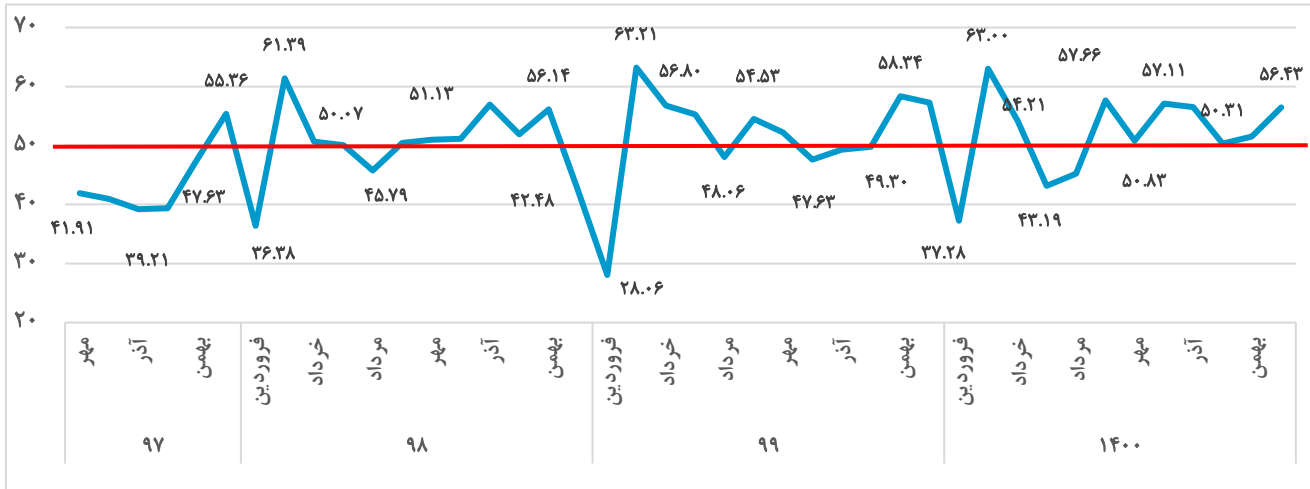
شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در اسفندماه عدد ۵۶,۴۳ به دست آمده است. رشد شاخص بخش صنعت، در مقایسه با اسفند سال ۱۳۹۹ (۵۷,۲۹) اندکی کمتر است. در اسفندماه در میان مؤلفه‌های اصلی، فقط شاخص میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده است. همچنین صنایع لاستیک و پلاستیک کمترین و چوب، کاغذ و مبلمان بیشترین عدد شاخص کل را به ثبت رسانده‌اند.

- شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اسفندماه (۵۶,۷۹) طی ۳ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است و تقریباً مشابه اسفند سال قبل بوده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفندماه (۵۹,۹۲) نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۱۰ ماهه خود رسیده است، اگرچه این شاخص نسبت به اسفند ۱۳۹۹ عدد کمتری داشته است. به عقیده فعالان اقتصادی فشاری تورمی در بازار و بلا تکلیفی سیاست بین‌المللی باعث شده تا طرف تقاضا به میزان مورد انتظار تقاضای خرید نداشته نباشد.
- شاخص موجودی مواد اولیه در اسفندماه (۵۱,۶۰) به بیشترین مقدار ۳ ماهه اخیر رسیده است. اندکی ثبات در نرخ ارز باعث شده تا صنایع راحت‌تر بتوانند مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند.
- شاخص میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی (۴۶,۶۱) طی ۲۳ ماه اخیر به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است. به عقیده فعالان اقتصادی بخش صنعت، از یک‌سو بخشی از این کاهش شاخص ناشی از افزایش شدید هزینه‌های تولید و کاهش نیروی انسانی برای جبران هزینه‌ها و از سوی دیگر بخش دیگری از آن به دلیل عدم تمایل نیروی کار به اشتغال در خطوط تولید است که باعث کاهش این شاخص هم از طرف کارفرما و هم نیروی کار شده است.
- شاخص میزان صادرات کالا (۵۳,۰۲) به بیشترین مقدار طی ۳ ماه اخیر رسیده است، شاخص صادرات صنایع غذایی بیشترین مقدار را در میان صنایع مختلف در اسفندماه داشته است.
- شاخص موجودی محصول نهایی در انبار (۴۲,۵۱) کاهش داشته است. از یک‌سو رشد بیشتر شاخص میزان فروش (۵۹,۶۹) نسبت به شاخص تولید (۵۶,۷۹) و از سوی دیگر افزایش در میزان تقاضا در کاهش موجودی محصول نهایی در انبار مؤثر بوده است.
- شاخص میزان فروش محصولات (۵۹,۶۹) طی ۱۰ ماه اخیر به بیشترین میزان خود رسیده است اما در مقایسه با رشد این شاخص در اسفند ۱۳۹۹ مقدار کمتر را ثبت نموده است. فعالان اقتصادی کاهش قدرت خرید و تقاضا و سردرگمی ناشی از تصمیمات بین‌المللی را دلیل کمتر بودن تمایل به خرید مشتریان عنوان کرده‌اند.
- شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۳۴,۸۰)، انتظار منفی فعالان را به کاهش در تولید فروردین نشان می‌دهد که علاوه بر تعطیلات فروردین مصادف شدن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی در روابط خارجی در تشدید آن مؤثر بوده است. تقریباً فعالان اقتصادی در همه رشته‌های فعالیت‌ها به جز صنایع کانی غیرفلزی و سایر صنایع، انتظارات منفی برای فروردین‌ماه دارند.

به‌طور کلی در اسفندماه، شاخص میزان استخدام نیروی کار در اکثر رشته‌های فعالیت‌ها با کاهش روبرو بوده است. از سوی دیگر با افزایش قیمت نهاده‌های تولید (دستمزدها، قیمت انرژی، تجهیزات و ...)، تولیدکنندگان برای جبران هزینه‌های تولید ناچار به تعدیل نیروی کار هستند. همچنین بسیاری از تولیدکنندگان با معضلات و قوانین دست و پاگیر در فرآیند ثبت سفارش و صادرات روبرو هستند که بدون در نظر گرفتن شرایط و چالش‌های موجود آن‌ها صورت می‌گیرد.

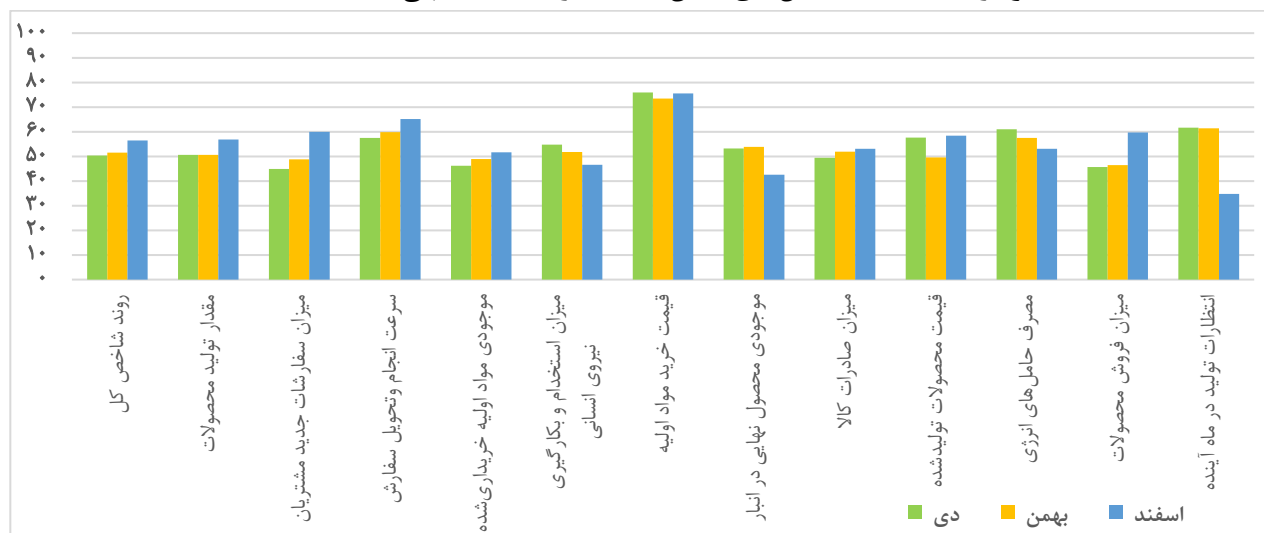
نمودار ۲: مقایسه روند شامخ بخش صنعت

جدول ۲: شامخ صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۰

شاخص	دی ۱۴۰۰	بهمن ۱۴۰۰	اسفند ۱۴۰۰
شامخ کل صنعت	۵۰.۳۱	۵۱.۵۰	۵۶.۴۳
مقدار تولید محصولات	۵۰.۵۴	۵۰.۵۷	۵۶.۷۹
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۴.۹۰	۴۸.۸۳	۵۹.۹۲
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۷.۵۰	۵۹.۸۴	۶۵.۱۴
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۶.۲۱	۴۸.۸۶	۵۱.۶۰
میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی	۵۴.۷۹	۵۱.۷۵	۴۶.۶۱
قیمت خرید مواد اولیه	۷۵.۹۱	۷۳.۴۸	۷۵.۴۷
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۳.۱۴	۵۳.۸۰	۴۲.۵۱
میزان صادرات کالا	۴۹.۴۳	۵۱.۸۶	۵۳.۰۲
قیمت محصولات تولید شده	۵۷.۵۵	۴۹.۵۳	۵۸.۳۷
مصرف حامل های انرژی	۶۰.۹۹	۵۷.۵۳	۵۳.۰۵
میزان فروش محصولات	۴۵.۶۳	۴۶.۴۳	۵۹.۶۹
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۲.۰۵	۶۱.۴۱	۳۴.۸۰

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۰

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید-اسفند ۱۴۰۰

شاخص	سایر صنایع	پوشاک و چرم	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع شیمیایی	صنایع غذایی	صنایع فلزی	صنایع کانی غیر فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع نساجی	صنایع فراورده‌های نفت و گاز	صنایع لاستیک و پلاستیک
شامخ گروه	47.50	52.19	58.33	69.82	58.19	50.60	59.52	48.75	62.08	55.00	55.79	44.06
مقدار تولید محصولات	40.00	50.00	56.67	78.57	59.80	50.00	61.54	40.00	66.67	55.56	60.53	37.50
میزان سفارشات جدید	50.00	50.00	63.33	75.00	60.78	54.00	65.38	50.00	60.42	61.11	52.63	56.25
سرعت انجام و تحویل سفارش	50.00	68.75	70.00	75.00	66.67	62.00	63.46	65.00	70.83	66.67	65.79	43.75
موجودی مواد اولیه	70.00	43.75	43.33	71.43	48.04	50.00	51.92	50.00	58.33	38.89	55.26	37.50
میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی	40.00	50.00	51.67	46.43	50.98	38.00	49.04	45.00	54.17	44.44	47.37	37.50
قیمت خرید مواد اولیه	80.00	56.25	73.33	78.57	72.55	80.00	75.96	80.00	68.75	77.78	86.84	62.50
موجودی محصول (انبار)	50.00	31.25	46.67	50.00	42.16	40.00	47.12	55.00	37.50	5.56	31.58	37.50
میزان صادرات کالا	50.00	56.25	53.33	53.57	50.98	64.00	50.00	50.00	50.00	55.56	34.21	50.00
قیمت محصولات تولیدشده	50.00	56.25	55.00	64.29	60.78	54.00	63.46	50.00	58.33	50.00	81.58	56.25
مصرف حامل‌های انرژی	60.00	50.00	45.00	64.29	60.78	48.00	51.92	35.00	64.58	55.56	55.26	56.25
میزان فروش محصولات	50.00	50.00	53.33	82.14	61.76	52.00	61.54	50.00	68.75	66.67	55.26	50.00
انتظارات تولید در ماه آینده	50.00	18.75	40.00	10.71	30.39	34.00	39.42	55.00	31.25	38.89	34.21	25.00

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در اسفندماه ۱۴۰۰:

- علیرغم افزایش قیمت خرید مواد اولیه، قطعات، سوخت و دستمزد نیروی کار از سوی برخی از تشکل‌ها، هنوز اجازه افزایش قیمت‌ها به تولیدکنندگان داده نشده، در صورت ادامه همین روند برخی از تولیدکنندگان ناچار به تعدیل نیروی انسانی یا حتی تعطیلی برخی از خطوط برای پایین آوردن هزینه‌ها خواهند شد. (صنایع کانی غیرفلزی)

- عدم دسترسی به سیستم بانکی سوئیفت و ضعف بسیار در نقل و انتقالات بین‌المللی باعث شده تا بسیاری از تولیدکنندگان در صادرات به خارج از کشور دچار ریسک‌های زیادی شوند و در بسیاری از موارد، طلب خود را با تأخیر یا بعضاً به ریال دریافت می‌کنند که با توجه به ثبت صادرات در سامانه جامع تجارت و الزام به بازگرداندن ارز حاصل از صادرات ناچارند ارز را در بازار آزاد در شرایط بی‌ثبات ارزی تهیه کنند که گاهی با قیمت‌های بالاتر بوده و متحمل ضرر مالی می‌شوند. (صنایع کانی غیرفلزی)

- با توجه به برداشته شدن ارز دولتی برای بسیاری از صنایع، سهولت دسترسی به تسهیلات بانکی برای بسیاری از تولیدکنندگان در تأمین مواد اولیه مؤثر است (صنایع لاستیک و پلاستیک)

- افزایش قیمت گندم در سطح جهانی ناشی از جنگ بین دو تولیدکننده بزرگ این کالا یعنی روسیه و اوکراین باعث افزایش قیمت شدید گندم شده است، از طرفی بی‌آبی نیز تولید داخل را تحت تأثیر قرار داده که تأمین کنندگان این کالا خواستار تسهیلات بانکی با توجه به افزایش شدید قیمت آن هستند. (محصولات غذایی، بازرگانی عمده کالا)

- افزایش قیمت‌های مواد اولیه به خصوص در بورس کالا، تولیدکنندگان را با مشکل تأمین مواد روبرو کرده است. (صنایع شیمیایی)